

ISSN 1584-4404

Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca Series *Humanistica*

humanistica.ro

Criza autoratului în epoca inteligenței artificiale, între ficțiune tehnologică și realitate juridică

Narcisa Cozea

How to cite this article:

Cozea, Narcisa (2025) *Criza autoratului în epoca inteligenței artificiale, între ficțiune tehnologică și realitate juridică*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 23, pp. 45–60. DOI: 10.5281/zenodo.17655004

© 2025: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

CRIZA AUTORATULUI ÎN EPOCA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE, ÎNTRE FICȚIUNE TEHNOLOGICĂ ȘI REALITATE JURIDICĂ

Narcisa Cozea¹

***Abstract:** THE CRISIS OF AUTHORSHIP IN THE AGE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE, BETWEEN TECHNOLOGICAL FICTION AND LEGAL REALITY. This paper explores the legal implications of artificial intelligence (AI) on the traditional concept of authorship and copyright protection. In an era where AI systems can generate artistic, literary, and scientific content with unprecedented efficiency and precision, the legitimacy of the author, the notion of the “work,” and the very idea of originality come under scrutiny. Drawing on common concepts from the science of law and the theory of creation, the study redefines authorship through the lens of objective and subjective elements, as well as causal links, arguing that AI cannot qualify as an author in the absence of intention, legal responsibility, and human agency. It further examines the boundaries of algorithmic creativity and the legal distinction between expression and reproduction. The paper proposes several legislative instruments aimed at defining a distinct legal regime for AI-generated works, while safeguarding the normative coherence of human authorship.*

***Keywords:** Authorship Crisis; AI; Artificial Intelligence; Law; Copyright.*

Inteligența artificială (IA) a depășit deja statutul unui instrument tehnologic simplu, conceput pentru a sprijini activitatea umană și se prezintă astăzi ca o „entitate” autonomă, capabilă să producă texte, imagini, compoziții literare sau muzicale, programe de calcul, coduri complexe, dând dovadă de o coerență impresionantă și având un grad de aparentă originalitate autentică destul de ridicat. Tocmai din aceste considerente, în contextul în care sunt prezentate spre revendicare opere care nu mai pot fi atribuite în mod clar și exclusiv unei persoane naturale, se deschide un domeniu de dezbateri legale fără precedent în doctrina juridică. Această realitate ridică probleme esențiale în ceea ce privește recunoașterea și legitimitatea autorului, dar și în raport cu răspunderea legală legată de creațiile generate de procese automate sau semiautomate. Dacă în accepțiunea tradițională, autorul este definit ca fiind o ființă umană care exprimă, în mod liber și conștient, idei prin forme consacrate de creație, protejată de lege, un proces care implică simultan intenționarea și

---

¹ Department of Socio-Human Research, “George Barițiu” History Institute of the Romanian Academy, Cluj-Napoca; ORCID: 0009-0007-9280-4426.

originalitatea², o dată cu apariția sistemelor generative, precum GPT-4, Midjourney, Dall sau Claude, delimitarea clară între crearea umană și cea algoritmică devine o sarcină din ce în ce mai dificilă atunci când se revendică paternitatea operei și implicit, acordarea drepturilor care decurg din aceasta, de regulă de natură patrimonială.

În acest context, lucrarea de față își propune să analizeze implicațiile juridice ale utilizării IA în procesul creativ, aplicând o analogie mai puțin convențională între matrici și concepte consacrate în dreptul penal și metode specifice dreptului proprietății intelectuale. Demersul se justifică în acest sens prin existența unei omologii între autorul persoană fizică al unei opere, așa cum este el definit de normele dreptului de autor, și autorul unei fapte ilicite incriminată de legea penală, în scopul obținerii în final al unui rezultat ce intră sub incidență juridică, și anume existența unei forme de răsplată (retribuție/pedeapsă). Dacă în materie de drept penal, interesul sau scopul final al analizei procedurale este stabilirea unei pedepse ca formă de răsplată a autorului (în sens negativ, evident), similar, aplicând omologia propusă, putem afirma că interesul/scopul identificării corecte a autorului operei îl reprezintă tot o răsplată dar eminentamente patrimonială și în sens pozitiv de data aceasta, sub forma acordării unei forme de protecție a operei sale. Vom examina dacă, și în ce condiții, o operă generată parțial sau integral cu sprijinul IA poate beneficia de protecție juridică, cine poate fi considerat autor în acest context și care este regimul de răspundere aplicabil. Scopul nostru este acela de a oferi un instrument de interpretare juridică clar, aplicabil și verificabil, care să răspundă nevoilor editoriale, doctrinare și în special legislative. Cercetarea va explora implicațiile utilizării IA în generarea de conținuturi și se va urmări delimitarea responsabilităților legate de folosirea conștientă a acestor instrumente algoritmice. În doctrină și în documentele internaționale recente, se propune deja o distincție esențială între trei categorii de creație în contextul IA (WIPO, 2021):

Creație exclusiv umană – unde autorul folosește instrumente informatice doar ca suport tehnic (ex: Microsoft Word, Adobe Illustrator, software de editare)³.

Creație asistată de IA – unde autorul uman inițiază, controlează și rafinează conținutul generat de IA, având un aport substanțial. Aici introducem conceptele de *co-autorat asistat de IA* și *co-autorat augmentat* – noțiuni care implică recunoașterea caracterului mixt al creației, dar și centralitatea contribuției umane în stabilirea drepturilor⁴.

---

² Uniunea Europeană (CJUE) a reafirmat în mod constant că existența unui aport intelectual uman este indispensabilă pentru calificarea unei lucrări.

³ Această situație este similară cu utilizarea unei pensule, a unui aparat foto, sau a unui software de editare – toate fiind unelte prin care autorul exprimă voința creativă. Instrumentul nu înlocuiește autorul, ci îl asistă (Samuelson, 2020).

⁴ Pentru creația asistată, contribuția IA trebuie să nu depășească nivelul la care autorul uman își pierde controlul și paternitatea intelectuală. În literatura editorială internațională, se acceptă un prag de 15–25% contribuție IA, prin analogie cu toleranțele de plagiat academic (Pappas, I. *et al.*, 2023).

Creație algoritmică autonomă – IA generează conținut în mod automatizat, pe baza unui set de date și instrucțiuni inițiale, fără o implicare sau evaluare umană relevantă⁵.

Această ultimă categorie este cea care suscită cele mai multe dezbateri juridice, întrucât nu se aliniază exigențelor tradiționale ale legislației privind dreptul de autor⁶. În acest sens, unele organisme internaționale propun o grilă de analiză în trei trepte unde, în lipsa depistării intervenției umane în oricare dintre cele trei faze opera rezultată nu poate fi calificată drept creație protejată⁷:

Inițiativa – omul definește ideea, tema, direcția creației;

Controlul – omul ajustează rezultatul oferit de IA, eliminând erorile, rafinând stilistic sau conceptual;

Asumarea – omul semnează, își asumă responsabilitatea intelectuală, etică și juridică a operei și în final, o revendică.

În fine, lucrarea își asumă și rolul de a propune un cadru normativ adaptat noilor realități, prin adoptarea și aplicarea matricilor legislative, doctrinare și jurisprudențiale consacrate în dreptul penal, menite să asigure un echilibru între inovație tehnologică și protecția valorilor fundamentale ale dreptului de autor.

CADRUL LEGAL ACTUAL ȘI STAREA DE FACTO

Dreptul de autor se află într-o etapă de adaptare accelerată, în care instrumentele legislative existente sunt supuse unor reinterprețări pentru a răspunde provocărilor generate de noile tehnologii. În România, cadrul normativ este stabilit de **Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe**, care, încă de la art. 1, consacră principiul că „*Autorul unei opere este persoana fizică ce a creat opera*”. Această condiție are rolul de a asigura legătura dintre creație și aportul intelectual uman, fiind în concordanță cu tradiția juridică europeană. Astfel deci,

---

⁵ Exemple renumite includ generarea automată de poezie de către sistemul GPT-3 (ex. proiectul “AI Writes Poetry” – 2021), albumele muzicale create cu IA de către artistul Dadabots (ex. „Infinite Death Metal”), sau “The Next Rembrandt” – un portret generat prin machine learning în 2016, (Lee, J., 2022).

⁶ O direcție interesantă o constituie propunerea unor metode cantitative de măsurare a contribuției umane, adoptarea unui prag de referință de 15–25% contribuție umană verificabilă (idee, structură, reformulare, control narativ), similar cu limitele acceptate în analiza plagiatului. De exemplu, software-ul Turnitin permite detecția contribuției algoritmice în documente suspecte și încorporează acum și detecție AI generativă. Deși astfel de instrumente nu oferă o soluție juridică în sine, ele pot constitui un reper editorial. Acum edituri prestigioase precum IEEE și Springer Nature testează propriile scoruri de autenticitate pentru conținut AI-asistat. Springer Nature, în documentul “*Guidelines for Authors on the Use of AI Tools*” (martie 2023), recomandă explicit: „conținutul generat cu ajutorul IA să nu depășească un prag de 20% din materialul final, iar contribuția autorului uman să fie substanțială în privința structurii și interpretării”. Similar, Editura Elsevier, în ghidul “*Editorial Policies on the Use of Generative AI in Scholarly Publishing*” precizează că „utilizarea IA nu trebuie să depășească un nivel la care integritatea științifică sau paternitatea intelectuală a autorului este compromisă, fiind acceptabilă o contribuție algoritmică de maximum 15–25% în conținutul narativ al lucrării”, (Turnitin, 2023).

⁷ Pe lângă UNESCO, în *Guidelines on Human Contribution in AI-assisted Creation*, și European Intellectual Property Network (EIPN, 2023) propune o structură în trei trepte pentru a evalua paternitatea creativă în IA (EIPN, 2023).

avem pe plan european **Directiva (UE) 2019/790 privind dreptul de autor**, care deși nu reglementează explicit statutul creațiilor generate de IA, reafirmă importanța protecției *operei originale*, înțeasă ca rezultat al creației intelectuale a autorului, introducând dispoziții adaptate mediului digital, inclusiv pentru operele create și difuzate prin intermediul noilor tehnologii. Cauza *Infopaq International A/S v. Danske Dagblades Forening* (C-5/08) a Curții de Justiție a Uniunii Europene a clarificat noțiunea de „operă originală” ca fiind rezultatul creației intelectuale proprii autorului și a stabilit un standard aplicabil în analiza creațiilor asistate de IA. Deși speța nu viza direct inteligența artificială, principiile formulate se aplică prin analogie, mai ales în contextul evaluării gradului de originalitate. În plan internațional, **Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice** și tratatele administrate de **Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (WIPO)** păstrează aceeași linie antropocentrică a autorului. Niciunul dintre aceste documente nu recunoaște capacitatea unei entități non-umane (inclusiv un sistem IA) de a fi titular de drepturi de autor.

Această convergență normativă între nivelul național, european și internațional are două consecințe majore. În primul rând, exclude în mod explicit recunoașterea IA ca autor, indiferent de gradul de autonomie al sistemului, iar apoi transpune analiza juridică în sfera **implicării și aportului uman**, făcând relevante concepte precum *co-autorat asistat* și *co-autorat augmentat* pentru lucrările realizate cu ajutorul IA (Romitan, C. R., 2024). Problematika este relevantă îndeosebi în mediul editorial, unde autorii pot livra conținut generat automat, asumându-și paternitatea fără o contribuție reală. Aici apare mai stringent necesitatea unei verificări atente a procesului creativ, dar și a unei delimitări conceptuale riguroase între: IA ca unealtă de creație (extensie a voinței umane, supusă intenției și controlului direct) și IA ca pretins autor/co-autor, ipoteză respinsă juridic, dar vehiculată în mod eronat în practică și chiar în unele inițiative de policy⁸. Probleme și provocări majore intervin atunci când trebuie să se determine autorul real în operele generate parțial cu ajutorul IA, când delimitarea clară între contribuția umană și cea algoritmică este foarte dificilă, iar stabilirea gradului de control creativ nu se poate realiza unitar și facil din cauza lipsei unui standard privind cât de mult trebuie să intervină autorul uman pentru a revendica paternitatea operei. Imprevizibilitatea algoritmică, în special în modelele generative (ex. Midjourney, GPT) când rezultatul poate fi semnificativ diferit de intenția inițială, complică și mai mult analiza juridică, iar când din cauza legalității precare în utilizarea seturilor de date de antrenament există încă zone gri, stabilirea răspunderii juridice și atribuirea recompensei devine aproape imposibilă.

---

⁸ Chiar dacă dreptul pozitiv nu permite recunoașterea IA ca autor, ideea continuă să fie promovată în documente de lucru sau politici publice neconsolidate juridic. Un exemplu este raportul “AI and Intellectual Property” al Comisiei Europene (2020), care a analizat ipoteza unei „personalități electronice” pentru IA în contextul drepturilor de autor, fără a o exclude explicit. În SUA, mai multe inițiative propuse în Congres în perioada 2020–2023 au vizat posibilitatea acordării unui regim de protecție specială operelor create de IA, în mod autonom. Cu toate acestea, atât USPTO cât și EUIPO au reiterat poziția oficială conform căreia autorul trebuie să fie o persoană fizică.

Inteligența artificială, în toate formele sale actuale, fie bazată pe învățare automată, fie pe rețele neuronale avansate, nu are încă o capacitate decizională proprie, intenție artistică, conștiință de sine ori responsabilitate. Din punct de vedere juridic, aceste atribute sunt inalienabile autorului uman. În absența lor, IA rămâne un instrument sofisticat, dar inert în plan normativ⁹. Cu toate acestea, utilizarea IA ridică provocări reale în practica editorială și juridică¹⁰. Dacă în cazul simplului suport instrumental (ex. corectură automată, generare de schițe, sugestii stilistice), calitatea de autor aparține integral utilizatorului, în cazul în care IA generează masiv conținut, iar implicarea umană este minimală, discutăm despre o zonă gri: produsul există, dar nu poate fi calificat juridic drept „operă” în sensul legii, și nu beneficiază de protecție automată, și deci autorul nu își primește plata/răsplata.

Aplicarea normelor tradiționale de drept de autor a determinat o serie de hotărâri judecătorești și decizii administrative care încep să contureze o jurisprudență emergentă, dar încă fragmentară. Un exemplu destul de mediatizat este cazul *Stephen Thaler v. US Copyright Office*, unde reclamantul a încercat să înregistreze o imagine generată de sistemul DABUS, solicitând să i se recunoască autoratul. Instanțele federale americane au confirmat refuzul Oficiului de Copyright al SUA (USCO) de a acorda protecție unei imagini generate exclusiv de un sistem IA, reținând că numai „ființele umane” pot fi autori în sensul legii. Argumentul central al instanței a fost că legislația SUA și tradiția internațională a dreptului de autor se bazează pe noțiunea de creație intelectuală umană, concept absent în producția autonomă a IA. Un alt caz notoriu este *Zarya of the Dawn* (2023), unde USCO a acordat protecție pentru elementele textuale și structurale ale unei cărți grafice realizate de o autoare umană, dar a refuzat protecția pentru ilustrațiile generate cu Midjourney, motivând lipsa controlului creativ direct. Acest caz ilustrează dificultatea stabilirii unei contribuții substanțiale atunci când interfața IA oferă rezultate impredictibile sau prelucrate minim de utilizator.

Totuși, în timp ce jurisprudența europeană, SUA și Marea Britanie mențin respingerea autoratului non-uman, China a explorat forme limitate de protecție pentru opere IA cu intervenție umană substanțială (Zhang, C., 2022). Deoarece diferențele dintre jurisdicții amplifică dificultățile în recunoașterea și legiferarea paternității operei, se impun fie adoptarea unor standarde internaționale, fie clarificări interne pentru a evita conflictele de interpretare. Constatăm că, în discursul contemporan asupra inteligenței artificiale, o distincție esențială rămâne insuficient legiferată: IA ca unealtă versus IA ca presupus autor/co-autor. Această

---

⁹ În doctrină, chiar și cei mai favorabili unei extinderi a protecției susțin că IA trebuie înțeleasă ca un agent tehnologic, nu ca un subiect de drept (Gervais, 2019).

¹⁰ Un caz relevant pentru România este cel al editurii Humanitas, care a fost menționată într-un articol al PressHub din decembrie 2023 privind manuscrise primite ce cuprindeau conținut generat de ChatGPT fără notificare explicită. Editorii au semnalat dificultăți în evaluarea autenticității conținutului și în trasabilitatea contribuției autorului. Cazul a alimentat dezbateri în rândul editorilor despre includerea unor declarații obligatorii privind utilizarea IA în procesul de creație (Doboș, A., 2023).

confuzie conceptuală a determinat atât controverse editoriale, cât și provocări legislative, în special în materia protecției juridice a operelor generate cu sprijinul algoritmilor¹¹. Prin urmare, din perspectivă juridică, dar exclusiv cu privire la rezultatul imediat și numai atunci când se ridică problema revendicării vreunei forme de recompensare a actului creator, o astfel de distincție nu este doar utilă, ci esențială.

CRITERII JURIDICE CLASICE PENTRU DEFINIREA AUTORULUI: LIMITĂRI ȘI AMBIGUITĂȚI

Înainte de erea digitală, dreptul român și cel european stabilea prin legi, tratate, regulamente sau directive cu destul de mare claritate faptul că autorul este întotdeauna o persoană fizică, înzestrată cu capacitate creativă, voință artistică și abilitatea de a da naștere unei opere originale. În fața recentului avans al inteligenței artificiale însă, aceste repere par să se estompeze din ce în ce mai tare și mai rapid. Cum putem vorbi despre autorat când „creatorul” este adesea un algoritm care funcționează automat, iar intervenția umană se limitează la câțiva parametri?

Atâta timp cât normele juridice existente oferă o definiție destul de clară a autorului, trebuie să înțelegem și să acceptăm în mod unanim că aceasta nu este o simplă formalitate, ci impune în mod direct ca actul de creație să fie un proces ce presupune voință, efort intelectual, contribuție originală și mai mult, că opera este originală doar dacă reprezintă la bază creația intelectuală a unui autor uman. În mod evident, aceste prevederi exclud din start posibilitatea ca o entitate non-umană să poată fi considerată autor, fie că vorbim despre un software, un algoritm, sau un sistem de inteligență artificială¹². Acum, când algoritmii nu au intenție artistică, deci nu pot fi trași la răspundere, nu posedă personalitate juridică și nu au conștiința actului creator, limitele și cadrele tradiționale ale drepturilor de autor încep să se destrame într-un ritm alarmant, iar încercarea de a aplica criteriile clasice duce aproape întotdeauna la un impas (Romișan, C. R., 2022, 2024).

La nivel european, drepturile de autor se mai analizează și după alte două criterii: patrimonial și moral. Dacă din punct de vedere patrimonial drepturile asupra operei pot fi cesionate, licențiate sau transmise, moral ele sunt categoric inalienabile și legate direct de personalitatea autorului. Discutăm aici, despre dreptul la paternitate, integritatea operei, retractare, divulgare (Directiva

---

¹¹ Controversele recente au fost alimentate de lipsa unei distincții clare între operele realizate exclusiv de IA și cele în care contribuția umană este decisivă. În spațiul juridic internațional s-a evidențiat o criză normativă ce afectează înregistrarea, recunoașterea și protecția operelor algoritmice (Bridy, A., 2022; WIPO, 2021).

¹² Contribuția creativă efectivă, intenția artistică sau științifică, legătura personală cu opera; asumarea responsabilității morale și juridice; dar și identificabilitatea sursei creative, au fost multă vreme o matrice de criterii esențiale pentru a identifica autorul (Grigorescu, D., 2020).

2001/29/CE). Un algoritm care nu poate simți sau exprima voință, nu poate deține drepturi morale, iar aceasta este o limită conceptuală majoră. Doctrinile dominante consideră autorul ca un „subiect de voință creativă”, iar protecția dreptului de autor este o extensie a protecției personalității. Pe de altă parte, există și voci în doctrină care propun o perspectivă mai nuanțată. Autoratul ar putea fi recunoscut și atunci când contribuția umană este indirectă, dar decisivă, de exemplu, când utilizatorul IA concepe prompturi complexe, selectează datele de antrenament sau evaluează rezultatul final. Totuși, aceste situații sunt dificil de standardizat juridic, pentru că implică o evaluare detaliată a gradului de originalitate și a implicării umane, care variază de la caz la caz (Bentolila, F., 2017; Stamatoudi, I., & Torremans, P., 2014). Așadar, chiar dacă un algoritm generează o lucrare aparent „originală”, aceasta este doar o combinație probabilistică, nu o expresie deliberativă a personalității. E ca și cum am atribui autoratul unei mașini de scris: un instrument, oricât de sofisticat, rămâne tot un instrument.

Mult mai complicat este atunci când nu se poate stabili clar dacă omul a fost un autor efectiv sau doar un declanșator pasiv al procesului creativ. În astfel de situații, legislația existentă nu oferă răspunsuri clare, iar judecătorii sunt nevoiți să improvizeze, apelând la analogii sau reguli generale (European Intellectual Property Review, 2022). Un vid normativ major rămâne în cazul „operelor” create exclusiv prin algoritmi, fără o contribuție umană relevantă. Acestea rămân juridic „orfane”: nu pot fi protejate, dar nici încredințate domeniului public, deoarece nu există un titular legal. Această lacună poate genera abuzuri, revendicări nejustificate ale drepturilor de către platforme sau companii sau poate conduce la pierderi economice și culturale importante. Sistemul britanic a abordat această problemă prin instituția “computer-generated work”, reglementată în Copyright, Designs and Patents Act 1988, art. 9(3), care prevede că „persoana care a aranjat pentru crearea operei” este considerată autor dacă nu există o persoană fizică implicată (UK Copyright Act, 1988). Totuși, această soluție este unică în peisajul internațional și nu reflectă poziția majoritară a Europei.

Putem concludă până aici că majoritatea criteriilor clasice pentru definirea autorului, solide în epoca pre-digitală, își arată clar limitele în fața creației algoritmice. Lipsa voinței, conștiinței și asumării morale fac imposibilă extinderea autoratului către IA fără o redefinire profundă a conceptului. Mai mult, ambiguitatea contribuției umane în procesele augmentate de algoritmi complică suplimentar stabilirea paternității. Este nevoie nu doar de o reformulare a normelor de fond, ci și de o regândire integrală a modului în care drepturile de autor sunt atribuite în epoca digitală.

MATRICI DE DREPT PENAL CA INSTRUMENT ANALITIC: AUTORATUL CA „FAPT CREATIV”

În mod inovativ și mai puțin convențional pentru un domeniu al dreptului eminentemente patrimonial, încercăm analiza conceptului de „autorat” aplicând grila

de matrici a dreptului penal, cu rezultate metodologice care se pot dovedi surprinzător de utile. Astfel, în materia dreptului penal, atunci când legiuitorul analizează infracțiuni cu grade de complexitate diferite, operează cu șabloane și metode riguroase, cum sunt latura obiectivă (acțiunea, urmarea și legătura de cauzalitate), latura subiectivă (intenția, mobilul, forma de vinovăție) și contribuția autorului sau a coautorilor în realizarea faptei. Această structură, deși proiectată pentru analiza faptei ilicite, poate fi translatată și asupra creației intelectuale, oferind posibilitatea creării unui cadru mai riguros pentru evaluarea autoratului – în special în contextul confuz al creației algoritmice¹³.

În mod analogic sistemelor de drept penal, dacă acceptăm creația ca pe un „fapt” de ordin intelectual, putem considera că o operă artistică sau științifică trebuie să implice și o acțiune creativă, care reprezintă producerea conținutului, cu o urmare imediată constând în rezultatul estetic, științific, cultural etc. și având o strânsă relație cauzală între ele. Aplicând analogia trebuie să subliniem că tocmai acest raport de cauzalitate este esențial: fără el, nu putem imputa opera unui autor anume. În cazul creației realizate de IA, apare tocmai ruptura acestei legături: deoarece acțiunea nu este umană, urmarea imediată care indubitabil există este lipsită de un raport de cauzalitate, raport determinat exclusiv de o voință umană, iar rezultatul este cel mult indirect sau slab, dacă nu chiar inexistent.

Aplicarea conceptului de raport de cauzalitate în contextul IA presupune și o atentă analiză a implicării utilizatorului în generarea rezultatului. În cazul în care avem totuși un input uman, dare el este vag sau generic, iar opera supusă analizei este generată de un model opac (black-box), raportul de cauzalitate reprezentat de voința umană este mult slăbit, „faptul creativ” nemaiputând fi catalogat sau analizat ca o operă, în sensul protecției juridice oferite de legislația dreptului de autor. Dimpotrivă, dacă promptul este specific, constrâns, stilizat, și presupune iterații succesive, putem vorbi despre o relație de cauzalitate suficient de strânsă pentru a fundamenta o atribuire juridică rezonabilă.

Mergând mai departe pe aceeași linie a analogiei, cu privire la latura subiectivă, dreptul penal presupune existența unei forme de vinovăție, mai explicit o intenție de realizare a faptei, fie ea directă, indirectă, eventuală sau din culpă. Tradusă în sfera creației, această latură subiectivă poate fi echivalată cu voința

---

¹³ Unul dintre elementele esențiale ce determină dacă o faptă constituie infracțiune în dreptul penal este latura obiectivă. Aceasta presupune manifestări exterioare prin care se realizează o acțiune sau o interacțiune care materializează actul de conduită interzis (verbum regens), urmarea imediată a acestuia constând în consecințele asupra realității pe care le produce elementul material. Legătura de cauzalitate dintre act și rezultatul său reprezintă relația cauză-efect care trebuie să existe între elementul material și urmarea imediată pentru realizarea laturii obiective a infracțiunii. Un alt element esențial al infracțiunii este latura subiectivă – unde este analizată vinovăția, adică intenția autorului de a realiza actul incriminat, cu diferitele ei grade și, în final raportul de cauzalitate – acea legătură intima între primele două elemente, fără de care fapta nu poate fi catalogată drept infracțiune, așa cum este ea definită de legea penală. (Giurcă, B., 2013; Streteanu, F., 2008; Păduraru, A., 2011).

creativă, adică o manifestare conștientă a unei dorințe de a produce ceva original, unic, deosebit și în special nemaifăcut până la acel moment. Această intenționalitate este și în cadrul normativ actual esențială pentru calificarea unei persoane ca fiind autor în sens juridic, și trebuie să reprezinte în continuare punctul focal pentru determinarea originalității și paternității operei. Un artist care improvizează, un cercetător care formulează o teorie sau un poet care compune un vers sunt autori ce au o intenție expresivă, un obiectiv creativ, o reprezentare mentală și mai ales asumată a rezultatului, în scopul bine conturat al obținerii unei recompense: bani, notorietate, recunoaștere academică etc. În schimb, un sistem de IA nu are astfel de reprezentări interne, nici intenții, nici obiective proprii (Budileanu, C., 2024; Rogojinaru, D. G., 2024; Mușat, A. B., 2022). El doar procesează inputuri, declanșat și coordonat de către un autor uman, conform unei funcții algoritmice, fără conștiință sau voință de sine stătătoare și, cel puțin deocamdată, fără să aibă expectativa unui scop final definit încă de la începutul procesului creativ. Din acest motiv, preluarea și introducerea în materia drepturilor de autor a conceptului de latură subiectivă care acum lipsește în totalitate în cazul IA, ceea ce face imposibilă atribuirea unui statut de autor, chiar și dacă latura obiectivă ar fi parțial realizată, considerăm că reprezintă nu doar un deziderat, ci un element necesar.

Această construcție se dovedește deosebit de relevantă cu precădere în situațiile hibride, în care autorul uman utilizează instrumente IA pentru a genera conținut creativ. Dacă utilizatorul are o intenție clară, o strategie de control a rezultatului, o logică estetică sau conceptuală asupra viitoarei opere ce o creează cu ajutorul IA, atunci putem vorbi despre o contribuție subiectivă relevantă a autorului uman. În absența acesteia, atribuirea paternității operei riscă să devină arbitrară, iar asumarea juridică este slab fundamentată.

Raportul de cauzalitate, deși este probabil cel mai dificil de trasat, reprezintă elementul fundamental, atât în determinarea infracțiunilor – în materia dreptului penal, cât și în stabilirea paternității „faptului creativ” – în materia drepturilor de autor. IA funcționează adesea în manieră stocastică și nu este deterministă în sens strict. Un același prompt poate genera rezultate diferite la momente diferite, ceea ce complică identificarea unei legături directe între acțiunea utilizatorului și rezultatul generat. În acest sens, raportul de cauzalitate nu este doar un element tehnic, ci și eminent juridic, deoarece el presupune capacitatea de a prevedea, controla și asuma rezultatul. Fără aceste elemente, nu putem vorbi sub nicio formă despre o relație juridică între autor și „faptul lui creativ”, așa cum în penal nu putem vorbi despre imputabilitate în lipsa prevederii consecințelor faptei.

Această analiză inspirată din conceptele dreptul penal ne permite, așadar, să identificăm trei posibile axe de evaluare a autoratului în epoca IA:

- Existența unei acțiuni materiale umane de concepție (latura obiectivă);
- Existența unei intenții creative, a unei voințe de expresie (latura subiectivă);
- Existența unei relații de cauzalitate efectivă între acțiunea umană și „faptul creativ”.

Atunci când oricare dintre aceste trei componente lipsesc, sau sunt slab reprezentate procentual, atribuirea paternității și a urmărilor ce decurg din ea devine discutabilă. Din acest motiv, este oportună propunerea unei grile de analiză inspirată din structura faptelor penale, nu pentru a incrimina/restrânge/controla sau restricționa în vreun fel creația, ci pentru a disciplina conceptual procesul de atribuire, a-l pune între niște limite cât mai clare și mai facil determinabile, în special în contexte tehnologice avansate și exclusiv numai atunci când se pune problema revendicării recompensei. Această abordare este cu atât mai utilă cu cât ea impune rigoare argumentativă în evaluarea autoratului, dar și oferă un cadru transdisciplinar care îmbină dreptul civil, penal și teoria creației.

Așa cum în materia dreptului penal latura subiectivă este esențială pentru calificarea unei fapte ca infracțiune, prin analogie, în materia dreptului de autori, latura subiectivă a procesului creator, trebuie să fie expresia unei intenții deliberate, eminentamente umană, de a produce o operă originală nu doar un simplu impuls de moment sau o reacție automată, ci un proces conștient, orientat către un rezultat asumat fie el de tip cultural, estetic, științific sau tehnologic. O operă este considerată creativă nu doar pentru că este diferită față de altele, ci mai ales pentru că exprimă o viziune, un stil personal, o perspectivă singulară asupra lumii, în acest sens, originalitatea nemaifiind un simplu rezultat statistic, ea devine o manifestare a subiectivității, inseparabilă de expresie. A fi autor, în sens juridic și cultural, înseamnă a fi o instanță de voință creative, asumată, ceea ce conferă unei lucrări statutul de operă și autorului calitatea de subiect de drept, în sensul legii. În sistemul dreptului de autor, intenționalitatea este implicită, dar fundamentală. Nicio lucrare accidentală, involuntară sau generată fără voința autorului nu este protejabilă¹⁴.

Aceeași logică trebuie să se aplice așadar creațiilor algoritmice: în lipsa unei intenții umane de creație, nu poate exista autorat juridic, algoritmi nefiind capabili de expresie, ci eventual doar de reproducere probabilistică¹⁵, ceea ce ar putea trece drept original și creativ fiind, în fond, o recombinaire calculată a unui univers cultural preexistent, ce creează doar iluzia creativității¹⁶. Așadar, în absența unei intenții, a unei semnificații interne și a unei asumări simbolice, aceste producții sunt simple artefacte de date, nici într-un caz „fapte creative” sau opere în sens juridic. Ele pot impresiona, dar nu exprimă. Pot simula, dar nu semnifică. Din punct de vedere legal, aceasta este linia de

---

¹⁴ O imagine generată de un aparat foto declanșat accidental de un animal nu intră sub incidența protecției legii drepturilor de autor. A se vedea *Cazul Naruto v. Slater* în SUA (2016), unde un cimpanzeu a apăsat declanșatorul unui aparat, dar nu a fost considerat autorul fotografiei rezultate.

¹⁵ Sisteme precum GPT, Midjourney sau Stable Diffusion analizează seturi masive de date pentru a învăța tipare de co-ocurență, structură stilistică și semantică. Ele nu creează în sensul propriu-zis cunoscut și classic acceptat, ci generează ieșiri (outputuri) în funcție de distribuții statistice ale datelor învățate.

¹⁶ Un poem generat de IA poate avea coerență, metaforă, ritm, așa cum o imagine generate cu ajutorul IA poate imita stilurile picturale complexe.

separație între expresie și reproducere. O operă protejabilă este expresia originală a unei idei, nu ideea în sine. Originalitatea este, în astfel de cazuri, doar o iluzie formală.

Mai mult, intenția este nu doar punctul de pornire al procesului artistic sau științific, ci și criteriul prin care diferențiem producția de creație. A produce înseamnă a genera rezultate; a crea înseamnă a da formă unei intenții. Orice operă protejată prin drept de autor este mai mult decât o simplă ieșire (output): este o manifestare simbolică a unui sens, iar sensul este inseparabil de intenție¹⁷.

În cazul creației asistate de IA, este crucial să delimităm rolul real al utilizatorului. Dacă acesta introduce simple comenzi generice („generează o poezie în stil romantic”), fără intervenții suplimentare, intenționalitatea este slabă, dacă nu absentă. Dacă, în schimb, utilizatorul formulează un concept, reglează parametrii, evaluează, corectează și integrează outputul în contextul propriei viziuni, putem vorbi despre o intenție creativă autentică, în varii grade. Astfel, nu simpla interacțiune cu IA conferă statut de autor, ci gradul de intenționalitate aplicată în proces (Roș, V.; Romițan, C. P., 2022). Această distincție are implicații directe asupra regimului juridic al operei: doar creațiile care poartă preponderant amprenta unei intenții umane pot fi protejate prin drept de autor. Prin urmare, intenția sau „faptul creativ” nu este doar un element formal, este și trebuie să fie temelia pe care se clădește întreaga construcție juridică a autorului. În lipsa ei, protecția drepturilor de autor este golită de sens, iar în evaluarea statutului juridic al unei opere generate cu sau de IA, întrebarea fundamentală nu este dacă există un rezultat estetic, ci dacă acel rezultat exprimă o intenție umană conștientă și asumată, îndreptată înspre un scop final, de regulă, predefinit. Doar în acest caz mai putem vorbi despre autorat și/sau despre protecția legală a operei, deci despre acordarea sau revendicarea recompensei cuvenite.

După cum am mai spus deja, o altă provocare juridică apare atunci când aceste produse sunt revendicate ca opere protejate. Dacă sistemul juridic recunoaște acestor artefacte statut de operă, fără a verifica expresivitatea, riscăm să diluăm exigențele creativității, afectând în final nu doar dreptul de autor, ci și întreaga economie simbolică a culturii: legitimitatea autorului, valoarea estetică, ierarhiile intelectuale¹⁸. Și din această perspectivă, rolul

---

¹⁷ Perspectiva este întărită și de studiile din neuroștiințe culturale, care arată că actele creative implică activarea unor rețele corticale asociate cu planificarea, autoreflexia, evaluarea morală și anticiparea impactului social (Dietrich, 2004; Jung & Vartanian, 2018). Toate aceste procese sunt forme de intenționalitate cognitivă, care nu pot fi reproduse de IA în forma sa actuală. Algoritmii pot simula stiluri, pot genera variații, dar nu pot avea o intenție propriu-zisă – nici de a inova, nici de a transmite un mesaj, nici de a răspunde unei nevoi sociale. Astfel, latura subiectivă a actului creator rămâne specific umană.

¹⁸ În doctrină se discută deja despre o „criză a creativității” indusă de tehnologie, în care semnalul (expresia autentică) este sufocat de zgomot (reproducerea algoritmică) (Avasiloaie, R., 2022).

dreptului nu este doar de a proteja produsul, ci și de a conserva calitatea procesului creativ, o definiție mai strictă a creativității ca expresie și nu doar ca varietate formală fiind imperios necesară. Doar prin integrarea unei intenții umane autentice, cu funcție expresivă și asumată, outputul IA poate fi ridicat la rang de operă juridic protejabilă, altfel se riscă legitimizarea de simulacre ale creativității. Legitimitatea juridică a autorului presupune recunoaștere, atribuție și protecție, premise posibile doar în prezența unei persoane fizice sau juridice care poate exercita drepturi, poate răspunde pentru propriile fapte și deci poate revendica paternitatea unei opere. Ori, IA în forma sa actuală nu are personalitate juridică de sine stătătoare, în consecință nu poate deține drepturi, nu poate fi trasă la răspundere și nu poate revendica sau transmite opere. Prin urmare, orice tentativă de a atribui IA statutul de autor contravine fundamentelor dreptului civil și constituie o deturnare de la logica internă a sistemului de drept¹⁹, ea este în fond doar o altă operă deținută de o persoană juridică.

O altă situație problematică, sub aspect pur patrimonial de data aceasta, identificăm atunci când legitimitatea formală se intersectează cu realitatea tehnologică: operele generate de IA sunt publicate, comercializate, premiate și apreciate social, dar nu pot fi protejate juridic în absența unei persoane identificabile drept autor. Astfel, apare un gol de legitimitate: opere „fără autor” care circulă într-un spațiu juridic neclar²⁰. În absența unei soluții uniforme și de data aceasta, au fost propuse mai multe alternative juridice: trasarea regimului juridic al *operelor asistate de IA* (unde autoratul uman contribuie semnificativă), stabilirea unor *drepturi conexe pentru utilizatorii IA* (inspirate din drepturile conexe ale producătorilor și editorilor, presupune doar o protecție economică temporară), un nou tip de *licență algoritmică* (distribuirea produselor IA se face fără protecție autorală, dar cu mecanisme de remunerare echitabilă), și nu în ultimul rând recunoașterea dezvoltatorului IA ca *titular subsidiar* – o variantă controversată, dar care însă ar reflecta realitatea infrastructurii creative (Uszkai, R., 2024). Toate aceste soluții ridică însă în continuare problema legitimității: cui atribuim autoratul și de ce, cum păstrăm sensul autoratului fără a-l dilua în logica producției automatizate? Dacă IA produce conținut, iar omul sau persoana juridică ce deține IA-ul respectiv este menținut ca „autor formal” doar pentru a asigura protecția legală, se ajunge la o ficțiune juridică periculoasă unde autorul

---

¹⁹ Această incompatibilitate a fost reiterată de numeroase autorități juridice. De exemplu, US Copyright Office a emis în martie 2023 o politică oficială prin care stabilește că doar operele care reflectă o „contribuție umană semnificativă” pot beneficia de protecție. În Europa, nici Directiva (UE) 2019/790 privind dreptul de autor în era digitală (DSM Directive), nici Legea română nr. 8/1996 nu includ IA în definiția autorului. Totodată, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI/WIPO) menține aceeași poziție: autorul este o persoană fizică.

²⁰ Unele jurisdicții, precum Regatul Unit, încearcă să umple acest gol prin atribuirea autoratului persoanei care a „organizat” procesul tehnologic (Copyright, Designs and Patents Act 1988, art. 9(3)). Totuși, acest model este izolat și nu creează un precedent normativ suficient de solid.

nu mai este un creator, ci un simplu intermediar legal, opera nu mai este expresia unei persoane, ci doar rezultatul unui proces industrial, transformând dreptul de autor într-un instrument de valorificare economică lipsit de ancoră în realitatea creativă.

Din aceste motive procesul de identificare al autorului „faptului creativ”, inclusiv prin utilizarea de metode mai puțin convenționale, cum ar fi șabloanele deja consacrate în materia dreptului penal, în era automatizării nu poate fi exclus. Este necesar un efort de clarificare juridică, de consolidare a criteriilor de autorat și, mai ales, de protejare a funcției simbolice și culturale a autorului.

PERSPECTIVE NORMATIVE ȘI PROPUNERI LEGISLATIVE

Pe măsură ce inteligența artificială pătrunde tot mai adânc în spațiile de creație artistică, științifică și literară, devine tot mai limpede că arhitectura juridică actuală nu este pregătită să răspundă acestor provocări. Dreptul de autor, așa cum a fost conceput, este construit pe ideea unui autor uman, conștient, capabil de intenție, asumare și răspundere. Odată ce în acest proces intervine o entitate non-umană premisele fundamentale ale regimului juridic se clatină. În mod particular, apar noi tipuri de relații de creație hibride, în care omul nu mai este autor în sens clasic, ci mai degrabă operator, curator sau coordonator al procesului algoritmic. Această schimbare de paradigmă impune o reevaluare legislativă profundă: cui aparține creația, cine o poate valorifica, dar în special cum se delimitează originalitatea? Toate acestea nu mai pot fi lăsate în voia interpretării, ci cer un cadru normativ nou, clar, echilibrat și ancorat în realitățile tehnologice actuale.

Acest proces ar trebui să pornească de la reafirmarea unei idei centrale: autorul, în accepțiunea juridică, trebuie să rămână o persoană umană, poziție profund justificată și justificabilă în plan juridic, etic și moral. Inteligența artificială nu are conștiință, nu poate formula intenții, nu poate răspunde juridic și deci ea nu poate exprima voință creativă. Prin urmare, recunoașterea sa ca autor sau coautor introduce confuzii structurale în materie de drept. Într-un asemenea context, pentru a păstra coerența sistemului de proprietate intelectuală, legiuitorul trebuie chemat să excludă în mod unitar, expres și explicit posibilitatea ca IA să fie considerată autor în sens juridic.

Deoarece nu poate fi ignorat faptul că IA poate produce conținuturi de o valoare estetică sau economică remarcabilă, se justifică și propunerea unei categorii juridice distincte, aceea a operei generată de IA, care să beneficieze de o protecție specifică, dar totuși diferită de cea a operei clasice. Aceste opere ar trebui să fie excluse de la protecția drepturilor morale și să aibă o durată limitată de protecție. În plus, drepturile patrimoniale ar putea fi recunoscute doar atunci când o persoană fizică poate demonstra o contribuție creativă clară în etapa de generare sau selecție a rezultatului. Acest tip de regim ar oferi o soluție de compromis, care

protejează interesul creatorilor și al investitorilor în tehnologie, fără a sacrifica principiile fundamentale ale originalității și expresivității.

De asemenea, o reformă normativă coerentă ar trebui să includă și un mecanism procedural care să stabilească în ce măsură o operă generată de IA este marcată de contribuție umană. Este esențial ca legea să ceară un minim probatoriu privind participarea creativă: cine a inițiat procesul, ce alegeri estetice au fost făcute, cum a fost influențat outputul final. O soluție posibilă ar fi introducerea matricilor de verificare consacrate deja în dreptul penal, aplicate ca urmare a unei cereri de revendicare a operei, în care să se detalieze natura intervenției, tipul de IA utilizată și gradul de control creativ exercitat în baza unei declarații de originalitate algoritmică, depusă de autor. În acest sens, pentru a putea oferi coerență și trasabilitate acestor noi forme de creație, este oportună înființarea unui registru special pentru operele algoritmice, măcar la nivel național și european, într-o primă etapă. Acest registru ar avea rolul de a diferenția operele realizate integral de oameni de cele asistate sau generate de IA. De asemenea, ar asigura trasabilitatea procesului creativ și ar oferi publicului, editorilor și instanțelor de judecată informații esențiale privind originea unei lucrări. Registrul ar putea funcționa ca o platformă online administrată de oficiile de drepturi de autor și ar contribui la consolidarea unui cadru etic și normativ pentru cultura digitală.

Astfel, la nivelul Uniunii Europene, este dezirabilă adoptarea unei directive specifice privind creația automatizată, care să completeze AI Act și Directiva privind drepturile de autor în spațiul digital, să unifice criteriile de protecție pentru operele asistate de IA, să stabilească reguli clare privind atribuirea și responsabilitatea și să impună standarde de transparență pentru datele utilizate la antrenarea modelelor generative. O astfel de inițiativă ar proteja unitatea pieței unice digitale și ar evita apariția unor regimuri naționale divergente și contradictorii. Apariția inteligenței artificiale generative a pus în lumină nu doar limitele tehnice ale protecției dreptului de autor, ci și vulnerabilitățile conceptuale ale acestuia și acum a devenit mult mai limpede că ne aflăm într-un moment de cotitură în ceea ce privește înțelegerea autorului și a creației. Pentru prima dată în istoria recentă, capacitatea de a produce opere de orice natură, nu mai este rezervată unei persoane, ci poate fi simulată, cu o verosimilitate surprinzătoare, de un sistem care nu are conștiință, intenție sau responsabilitate. Provocările pe care IA le aduce nu privesc doar creația în sine, ci însăși arhitectura normativă a dreptului de autor. Răspunsul legislativ trebuie să fie nu doar adaptiv, ci și principal. Este crucial să apărăm ideea de autorat uman cu întreaga sa încărcătură simbolică, morală și juridică fără a neglija însă nevoia unei recunoașteri pragmatice a noilor forme de creație. Doar un astfel de echilibru poate asigura un cadru legal legitim și sustenabil în fața realităților din ce în ce mai complexe ale culturii digitale, iar dreptul, pentru a rămâne viu și relevant, trebuie să protejeze nu doar operele, ci însuși sensul profund al creației. În era IA, poate mai mult decât oricând, a apăra autorul înseamnă a apăra omul.

BIBLIOGRAFIE

- Adeusi, O. C., & Adebisi, O. I. (2025). Developing standardized approaches to copyright attribution and ownership for AI-assisted and AI-generated works in digital ecosystems. <https://www.researchgate.net/profile/Oluwafemi-Adeusi/publication/392860271>.
- Clément-Fontaine, M. (2022). L'influence normative de l'IA en droit de la propriété intellectuelle. *Communitas*, 3(1), 57–75.
- Comisia Europeană. (2025). *Artificial Intelligence Act (AI Act)* [în curs de aprobare].
- Daï, Z., & Jin, B. (2023). The copyright protection of AI-generated works under Chinese law. *Juridical Tribune-Review of Comparative and International Law*, 13(2), 241–260.
- Davydova, I., Andronov, I., Zhurylo, S., Zubar, V., & Iliopol, I. (2023). Prospects for the use of artificial intelligence in jurisprudence: from the educational process to legal practice. The experience of China. *Revista Eduweb*, 17(4), 87–95.
- Duțu, M. (2024). Despre premisele, dezvoltările și perspectivele unui drept al inteligenței artificiale. *Pandectele Române*, (2).
- Duțu, M. (2025). Spre cea de-a patra categorie de drepturi ale omului, drepturile umane privind inteligența artificială? – pentru un pact internațional relative la noile drepturi ale erei IA-. *Universul Juridic*, (01), 8–49.
- Gaffar, H., & Albarashdi, S. (2025). Copyright protection for AI-generated works: Exploring originality and ownership in a digital landscape. *Asian Journal of International Law*, 15(1), 23–46.
- Gervais, D. (2019). The machine as author. *Iowa Law Review*, 105(5), 2053–2106.
- Hutson, J. (2024). The evolving role of copyright law in the age of AI-generated works. *Journal of Digital Technologies and Law*. <https://cyberleninka.ru/article/n/the-evolving-role-of-copyright-law-in-the-age-of-ai-generated-works>.
- Malikova, R. (2023). Copyright protection of the AI-generated works: who owns AI-generated works? Can AI be an author? The EU and the UK approach.
- Mazzi, F. (2024). Authorship in artificial intelligence-generated works: Exploring originality in text prompts and AI outputs. *The Journal of World Intellectual Property*. <https://doi.org/10.1111/jwip.12310>.
- Mihăilă, O. (2023). Creații artistice. Originalitate, inspirație, imitație și inteligența artificială. *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, (2), 9–40.
- Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. (2019). *Directiva (UE) 2019/790 privind dreptul de autor și drepturile conexe în piața unică digitală* (DSM Directive).
- Parlamentul României. (1996). *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*.
- Perkins, M., & Roe, J. (2024). Academic publisher guidelines on AI usage: A ChatGPT supported thematic analysis. *F1000Research*, 12, 1398.
- Roos, T., Ballardini, R., & He, K. (2019). AI-generated content: authorship and inventorship in the age of artificial intelligence. In *Online Distribution of Content in the EU*. <https://www.cs.helsinki.fi/teemu.roos/pub/aicontent2018.pdf>.
- Samuelson, P. (2020). Authorship and AI-generated works: Reconceptualizing intellectual creativity. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*. <https://www.jpipitec.eu/issues/jpipitec-11-3-2020/5176>.
- Selvadurai, N., & Matulionyte, R. (2020). Reconsidering creativity: copyright protection for works generated using artificial intelligence. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 15(7), 536–543.
- Surden, H. (2019). Artificial intelligence and law: An overview. *Georgia State University Law Review*, 35(4), 1305–1337.
- Talimonchik, V. P. (2021). The prospects for the recognition of the international legal personality of artificial intelligence. *Laws*, 10(4), 85.
- Towne, B. P. (2024). Reconceptualizing authorship and accountability in the age of AI: A legal-based theoretical framework for AI-generated and mediated communication. <https://files.osf.io/v1/>

- resources/teymn/providers/osfstorage/6752373e1b958a56d3020421?action=download&direct&version=1.
- Trapova, A. (2023). Copyright for AI-generated works: a task for the internal market? *European Law Review*, April.
- Watiktinnakorn, C., Seesai, J., & Kerdvibulvech, C. (2023). Blurring the lines: how AI is redefining artistic ownership and copyright. *Discover Artificial Intelligence*, 3(1), 37.
- Zakir, M. H., Bashir, S., Nisar, K., Ibrahim, S., & Khan, N. (2024). Navigating the legal labyrinth: Establishing copyright frameworks for AI-generated content. <https://www.researchgate.net/profile/Muhammad-Zakir-13/publication/379188943>.
- Zhuk, A. (2024). Navigating the legal landscape of AI copyright: a comparative analysis of EU, US, and Chinese approaches. *AI and Ethics*, 4(4), 1299–1306.